

Circulaire

Brussel, 12 mei 2016

Kenmerk: NBB_2016_27

uw correspondenten:

Dieter Hendrickx / Jérôme Bourtembourg
tel. +32 2 221 34 29 / 33 93 – fax +32 2 221 31 04
dieter.hendrickx@nbb.be / jerome.bourtembourg@nbb.be

Circulaire betreffende de richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen

Toepassingsveld

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht.

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen die tot een groep naar Belgisch recht in de zin van artikel 339, 2° van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen behoren.

Ondernemingen naar Belgisch recht die tot een financieel conglomeraat naar Belgisch recht in de zin van artikel 340, 1° van de voornoemde wet van 13 maart 2016 behoren.

Bijkantoren van verzekeringsondernemingen uit derde landen die in België verzekerings- [of herverzekerings]activiteiten verrichten.

Deze circulaire is van toepassing op verzekeringsmaatschappijen van onderlinge bijstand zoals gedefinieerd in artikel 15, 79° van de voornoemde wet van 13 maart 2016. Voor deze ondernemingen dient « De Bank » te worden vervangen door « de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen » zoals gedefinieerd in artikel 15, 84° van dezelfde wet.

Deze circulaire is niet van toepassing op als bedoeld in artikel 275, 276 of 294 van de voornoemde wet van 13 maart 2016 verzekeringsondernemingen.

Samenvatting/Doelstelling

Deze circulaire verschaft informatie over de richtsnoeren van de Bank inzake het gebruik van interne modellen onder Solvency II.

Juridische basis

*De **Wet**: wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekerings-ondernemingen.*

*De **Verordening 2015/35**: gedelegeerde verordening (EU) 2015/35 van de commissie van 10 oktober 2014 tot aanvulling van richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf.*

De **Uitvoeringsverordening 2015/460**: uitvoeringsverordening (EU) 2015/460 van de commissie van 19 maart 2015 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen met betrekking tot de procedure betreffende de goedkeuring van een intern model overeenkomstig Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad.

Structuur

- I. Doel
- II. Definities
- III. Bijkomende informatie
- IV. Inwerkingtreding
- V. Richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen

Geachte mevrouw
Geachte heer

I. Doel

Deze circulaire heeft betrekking op de artikelen 167-170, 174-188 en 374-375 van de Wet en titel I, hoofdstuk VI, en titel II, hoofdstuk II van de Verordening 2015/35.

Deze richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen zijn bedoeld als leidraad voor verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, opdat ze weten waar ze rekening mee moeten houden teneinde een intern model voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste te kunnen laten goedkeuren en het gebruik ervan verder te laten toestaan door de Bank, en opdat ze een intern model voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste kunnen gebruiken overeenkomstig de Wet, zoals nader gespecificeerd in de Verordening 2015/35.

Alle richtsnoeren gelden, tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven, voor het gebruik van:

- een geheel of gedeeltelijk intern model dat wordt ingediend met het oog op het verkrijgen van een besluit tot goedkeuring van het gebruik of dat momenteel gebruikt wordt voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van een verzekerings- of herverzekeringsonderneming;
- een geheel of gedeeltelijk intern model voor een groep, zoals hieronder nader gedefinieerd, dat wordt ingediend met het oog op het verkrijgen van een besluit tot goedkeuring van het gebruik of dat momenteel gebruikt wordt voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste.

II. Definities

Voor de toepassing van de richtsnoeren gelden de volgende definities:

- "*Intern(e) model(len) voor een groep (of groepen)*" moet worden opgevat als zowel een intern model dat uitsluitend wordt gebruikt voor de berekening van het geconsolideerde solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep (op grond van artikel 373 van de Wet) als een intern model dat wordt gebruikt voor de berekening van het geconsolideerde solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep en tevens het solvabiliteitskapitaalvereiste van ten minste één verbonden verzekeringsonderneming die onder het toepassingsgebied valt van dit interne model voor de berekening van het geconsolideerde solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep (intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet).
- Het begrip "*rijkdom van de kansverdelingsprognose*" wordt hoofdzakelijk in twee dimensies bepaald: de mate waarin de onderneming kennis heeft over het risicoprofiel zoals dit tot uiting komt in de reeks gebeurtenissen waarop de kansverdelingsprognose gebaseerd is, en de mate waarin de gekozen berekeningsmethode deze informatie kan omzetten in een verdeling van monetaire waarden die gerelateerd zijn aan veranderingen in het kernvermogen. Het concept van rijkdom mag niet gereduceerd worden tot de gedetailleerdheid van de weergave van de kansverdelingsprognose, omdat zelfs een prognose in de vorm van een continue functie een lage rijkdom kan hebben.
- De "*referentierisicomaatstaf*" moet worden opgevat als de Value-at-Risk van het kernvermogen met een betrouwbaarheidsgraad van 99,5% over een periode van één jaar als omschreven in artikel 151, lid 3, van de Wet.
- "*Analytische gesloten formules*" moeten worden opgevat als directe wiskundige formules die de door de onderneming gekozen risicomaatstaf koppelen aan de referentierisicomaatstaf zoals hierboven gedefinieerd.
- "*t = 0*" moet worden opgevat als de datum waarop de onderneming het solvabiliteitskapitaalvereiste berekent op basis van haar interne model.
- "*t = 1*" moet worden opgevat als één jaar na de datum waarop de onderneming het solvabiliteitskapitaalvereiste berekent op basis van haar interne model.

Indien de begrippen niet in deze richtsnoeren zijn bepaald, hebben ze de betekenis zoals bepaald in de hiervoor genoemde wetsbepalingen en verordeningen.

III. Bijkomende informatie

Deze circulaire kadert binnen de geharmoniseerde uitvoering van de principes van de Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van de werkzaamheden van het verzekerings- en herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II-richtlijn) zoals bepaald in de richtsnoeren van de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen. De ondernemingen kunnen deze richtsnoeren, ter informatie, raadplegen op volgende website: <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines>.

IV. Inwerkingtreding

Deze circulaire is van toepassing vanaf 23 maart 2016.

V. Richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen

Hoofdstuk 1: Aanvraag

Richtsnoer 1 – Voorafgaande aanvraag of ‘pre-application’

Om een goed beeld te krijgen van hoe voorbereid een verzekerings- of herverzekeringsonderneming is om een aanvraag voor het gebruik van een intern model voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste onder de Controlewet in te dienen en aan de eisen van de Controlewet voor interne modellen te voldoen, worden ondernemingen sterk aangeraden om deel te nemen aan de ‘pre-application’ procedure zoals beschreven in de corresponderende mededeling van de Bank.

Richtsnoer 2 – Gegevens die moeten worden ingediend bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep krachtens artikelen 374 en 375 van de Wet moet de aanvrager voor elke verbonden onderneming die voor de berekening van haar solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van het interne model van de groep aanvraagt, de informatie toevoegen die wordt bedoeld in artikel 2 van de uitvoeringsverordening 2015/460 die specifiek is voor deze verbonden onderneming, tenzij deze informatie reeds voorkomt in de documenten die door de deelnemende verzekerings- of herverzekeringsonderneming zijn ingediend.

De aanvrager moet voor elke verbonden onderneming die is opgenomen in de aanvraag voor het gebruik van het interne model van de groep voor de berekening van haar solvabiliteitskapitaalvereiste, ook uitleggen in welke mate de ontwikkeling, uitvoering of validering van de componenten van het interne model van de groep die noodzakelijk zijn voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de verbonden onderneming, worden uitgevoerd door een andere verbonden onderneming binnen de groep.

Richtsnoer 3 – Verzoeken om bijkomende informatie bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep moet een verzoek om bijkomende informatie van een verbonden onderneming door de, bij de beoordeling van de aanvraag betrokken, toezichhoudende autoriteit (zoals gedefinieerd in artikel 343, lid 2, van de Verordening 2015/35) die toezicht houdt op deze onderneming, eerst aan de groepstoezichthouder worden gericht. De groepstoezichthouder moet het verzoek vervolgens naar de verbonden onderneming doorsturen of moet de, bij de beoordeling van de aanvraag betrokken, toezichhoudende autoriteit die om de informatie verzoekt de relevante documenten bezorgen indien deze reeds aan de groepstoezichthouder werden verstrekt.

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet, moet een betrokken toezichthoudende autoriteit zoals gedefinieerd in artikel 347, lid 3, van de Verordening 2015/35, rechtstreeks bijkomende informatie kunnen vragen van de verbonden onderneming waarop ze toezicht houdt, teneinde te kunnen beoordelen of het interne model van de groep conform de eisen voor interne modellen is wat betreft het solvabiliteitskapitaalvereiste van deze verbonden onderneming. In dat geval moet deze betrokken toezichthoudende autoriteit de groepstoezichthouder onmiddellijk van dit verzoek om inlichtingen in kennis stellen.

Richtsnoer 4 – Voornemen om het toepassingsgebied van een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep uit te breiden

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep moet de aanvrager, als onderdeel van de motivering van het toepassingsgebied van het interne model beschreven in artikel 343, lid 5, of artikel 347, lid 6, van de Verordening 2015/35, in de aanvraag een beschrijving geven van de eventuele bedoeling om in de toekomst het toepassingsgebied van het interne model uit te breiden teneinde, met het oog op de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep, een van de verbonden ondernemingen op te nemen die onder het groepstoezicht vallen maar die volgens de huidige aanvraag niet opgenomen zijn in het toepassingsgebied van het interne model voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep.

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet moet de aanvrager, als onderdeel van de motivering van het toepassingsgebied van het interne model, tevens een beschrijving geven van de eventuele bedoeling om in de toekomst het toepassingsgebied van het interne model uit te breiden tot de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van een verbonden onderneming die niet onder de huidige aanvraag valt voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste met het interne model van de groep.

Richtsnoer 5 – Technische specificaties bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

Bij een aanvraag voor het gebruik van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet dient de aanvrager uitdrukkelijk in de aanvraag aan te geven in welke mate de technische specificaties van het interne model van de groep kunnen verschillen wanneer het interne model wordt gebruikt voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep dan wel voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de verbonden ondernemingen, met inbegrip van:

- a) de behandeling van intra-groep transacties voor de berekening van zowel het solvabiliteitskapitaalvereiste van de verbonden ondernemingen als in voorkomend geval het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep;
- b) de lijst van parameters in het interne model die anders kunnen worden vastgesteld voor verschillende berekeningen met het interne model van de groep, met het oog op de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep en de berekening van de individuele solvabiliteitskapitaalvereisten; en
- c) de beschrijving van het specifieke risico's van de groep die alleen relevant zijn voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep.

Hoofdstuk 2: Modelwijzigingen

Richtsnoer 6 – Toepassingsgebied van het beleid voor modelwijzigingen

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming dient bij de vaststelling van de gedragslijn voor de wijziging van het model ervoor te zorgen dat deze gedragslijn alle relevante oorzaken van wijzigingen omvat die een invloed kunnen hebben op haar solvabiliteitskapitaalvereiste, met inbegrip van ten minste de wijzigingen:

- a) in het governancestelsel van de onderneming;
- b) in de naleving door de onderneming van de vereisten inzake het gebruik van het interne model;
- c) in de gepastheid van de technische specificaties van het interne model van de onderneming; en
- d) in het risicoprofiel van de onderneming.

De onderneming moet er ook voor zorgen dat de gedragslijn voor de wijziging van het model:

- a) aangeeft wanneer een wijziging in het interne model zal worden beschouwd als ingrijpend dan wel niet-ingrijpend en wanneer een combinatie van niet-ingrijpende wijzigingen zal worden beschouwd als een ingrijpende wijziging;
- b) de governancevereisten met betrekking tot wijzigingen in het interne model vaststelt, waaronder de interne goedkeuring, de interne communicatie, de documentatie en de validering van de wijzigingen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming mag de opneming van nieuwe elementen, zoals de opneming van bijkomende risico's of bedrijfsonderdelen, niet onderbrengen als onderdeel van de wijzigingen in het interne model op basis van de gedragslijn voor de wijziging van het model. De opneming van nieuwe elementen in het interne model moet worden goedgekeurd door de toezichthoudende autoriteit volgens de procedure beschreven in artikel 7 van de uitvoeringsverordening 2015/46.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de aanpassing van de parameters van het interne model beschouwen als een mogelijke oorzaak voor wijzigingen in het interne model.

Richtsnoer 7 – Definitie van een ingrijpende wijziging

Hoewel de kwantitatieve impact van een modelwijziging op het solvabiliteitskapitaalvereiste of op individuele componenten van het solvabiliteitskapitaalvereiste een van de indicatoren kan zijn die de verzekerings- of herverzekeringsonderneming voornemens is te gebruiken om wijzigingen als ingrijpend aan te merken, moet de onderneming een aantal andere belangrijke kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren ontwikkelen en gebruiken om een ingrijpende wijziging te definiëren.

Richtsnoer 8 – Rapportage van niet-ingrijpende en ingrijpende wijzigingen als een combinatie van niet-ingrijpende wijzigingen

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet niet-ingrijpende wijzigingen in het interne model driemaandelijks of indien noodzakelijk vaker melden aan de toezichthoudende autoriteiten. Niet-ingrijpende wijzigingen in het interne model moeten worden meegedeeld in een beknopt verslag, waarin zowel een beschrijving moet worden gegeven van de kwantitatieve en kwalitatieve impact van wijzigingen als van de geschatte cumulatieve kwantitatieve en kwalitatieve impact van de wijzigingen op het goedgekeurde interne model.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet het meest recente interne model, dat is goedgekeurd door de toezichthoudende autoriteiten, gebruiken als referentie om te beoordelen of een combinatie van niet-ingrijpende wijzigingen wordt beschouwd als een ingrijpende wijziging, tenzij anders met de toezichthoudende autoriteiten overeengekomen.

Richtsnoer 9 – De gedragslijn voor de wijziging van het interne model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

In het geval van een intern model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet moeten de deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen die voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van een intern model van de groep aanvragen, één gedragslijn voor de wijzigingen van het model ontwikkelen.

De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen die voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van een intern model van de groep aanvragen, moeten ervoor zorgen dat de gedragslijn voor de wijzigingen van het model ingrijpende en niet-ingrijpende wijzigingen met betrekking tot de groep specificceert, alsook elke verbonden onderneming die is opgenomen in het verzoek om gebruik te mogen maken van het interne model van de groep voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste.

De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen die voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van een intern model van de groep aanvragen, moeten ervoor zorgen dat de wijzigingen die ingrijpend zijn voor een verbonden onderneming die in de aanvraag is opgenomen, in de gedragslijn worden geclassificeerd als ingrijpende wijzigingen.

Richtsnoer 10 – Uitbreiding van het gebruik en uitbreiding van het toepassingsgebied van het interne model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

De volgende uitbreidingen van het interne model van een groep moeten door de aanvrager bij de groepstoezichthouder worden ingediend, waarbij dezelfde procedure moet worden gevolgd als voor een ingrijpende wijziging in het interne model overeenkomstig artikel 7 van de uitvoeringsverordening 2015/46:

- a) een uitbreiding voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van een verbonden onderneming die momenteel in het toepassingsgebied van het interne model van de groep is opgenomen voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep maar die momenteel geen gebruikmaakt van het interne model van de groep voor de berekening van haar eigen solvabiliteitskapitaalvereiste;
- b) een uitbreiding om nieuwe elementen op groepsniveau te dekken; en
- c) een uitbreiding om nieuwe elementen te dekken voor een verbonden onderneming die momenteel gebruikmaakt van het interne model voor de berekening van haar solvabiliteitskapitaalvereiste, waaronder een uitbreiding in verband met elementen die al op het niveau van de groep of van andere verbonden ondernemingen worden gebruikt.

Hoofdstuk 3: Gebruikstest

Richtsnoer 11 – Stimulans om de kwaliteit van het interne model te verbeteren

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat het interne model wordt gebruikt in haar risicobeheersysteem en besluitvormingsprocessen, zodat er stimulansen gecreëerd worden om de kwaliteit van het interne model zelf te verbeteren.

Richtsnoer 12 – Gebruikstest en wijzigingen aan het interne model

In het kwaliteitsverbeteringsproces van het interne model moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming, indien een ingrijpende wijziging intern is goedgekeurd door het wettelijke bestuursorgaan, kunnen aantonen dat voldaan is aan de gebruikstest, rekening houdend met:

- a) de verschillende onderdelen van de gebruikstest;
- b) de verschillende doeleinden van het governancestelsel.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet controleren en kunnen aantonen dat het tijdsverschil tussen de vaststelling van de noodzaak van een wijziging in het interne model en de implementatie van de wijziging gepast is. Bij een aanvraag voor een ingrijpende wijziging tijdens de goedkeuringsperiode moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming ervoor zorgen dat het gebruik van het interne model in haar besluitvormingsproces gepast is.

Richtsnoer 13 – Inzicht in het interne model

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet verschillende benaderingen bekijken om ervoor te zorgen dat het wettelijke bestuursorgaan en de bevoegde gebruikers van het interne model het interne model begrijpen voor beslissingsdoeleinden.

Om te kunnen beoordelen of het interne model begrepen wordt, kan de Bank personen uit het wettelijke bestuursorgaan en personen die de verzekerings- of herverzekeringsonderneming feitelijk besturen, bevragen.

De Bank kan tevens de documentatie van de notulen van de vergaderingen van de raad van bestuur of gepaste besluitvormingsorganen analyseren en beoordelen of de verzekerings- of herverzekeringsonderneming aan de gebruikstestvereisten voldoet.

Richtsnoer 14 – Ondersteuning van de besluitvorming

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen en moet kunnen aantonen dat het interne model gebruikt wordt voor de besluitvorming.

In het bijzonder bij de berekening van het theoretische solvabiliteitskapitaalvereiste voor een afgezonderd fonds moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming artikel 81 van de Verordening 2015/35 naleven en toelichten hoe zij de consistentie tussen deze outputs waarborgt overeenkomstig artikel 223 van de Verordening 2015/35.

Richtsnoer 15 – Specifieke kenmerken van de gebruikstest voor het interne model van een groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen die voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van een intern model van de groep aanvragen overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet, moeten ervoor zorgen dat het ontwerp van het interne model bij hun bedrijfsactiviteiten aansluit. Ze moeten bewijzen dat de governance van het interne model ervoor zorgt dat:

- a) hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste zo vaak berekend wordt als vereist volgens artikel 152 van de Wet en wanneer noodzakelijk in het besluitvormingsproces;
- b) ze wijzigingen aan het interne model van de groep kunnen voorstellen, in het bijzonder voor onderdelen die van materieel belang voor hen zijn of ingevolge een wijziging in hun risicoprofiel en rekening houdend met de omgeving waarin de onderneming actief is;
- c) de verbonden ondernemingen het interne model goed begrijpen, met name de onderdelen van het interne model die de risico's van die onderneming dekken.

De verzekerings- of herverzekeringsondernemingen die voor de berekening van hun individuele solvabiliteitskapitaalvereiste het gebruik van een intern model van de groep aanvragen, moeten ervoor zorgen dat het interne model is afgestemd op hun bedrijfsactiviteiten en hun risicobeheersysteem, waaronder de levering van outputs, op groepsniveau en op het niveau van de betrokken onderneming, die voldoende gedetailleerd zijn om het interne model van de groep een voldoende rol te laten spelen in hun besluitvormingsproces.

Hoofdstuk 4: Vaststelling van aannames en deskundig advies

Richtsnoer 16 – Materialiteit bij de vaststelling van aannames

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet aannames vaststellen en deskundig advies gebruiken, in het bijzonder rekening houdend met de materialiteit van de impact van het gebruik van aannames met betrekking tot de volgende richtsnoeren over vaststelling van aannames en deskundig advies.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de materialiteit bepalen rekening houdend met zowel de kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren, evenals met omstandigheden waarin extreme verliezen kunnen optreden. De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de in aanmerking genomen indicatoren in hun totaliteit evalueren.

Richtlijn 17 – Governance van de vaststelling van aannames

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de vaststelling van aannames en met name het gebruik van deskundig advies volgens een gevalideerd en gedocumenteerd proces verlopen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de aannames in de loop van de tijd in heel de verzekerings- of herverzekeringsonderneming consistent worden ontwikkeld en gebruikt en dat ze geschikt zijn voor hun beoogde doel.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de aannames afhankelijk van hun materialiteit op het gepaste managementniveau laten goedkeuren, voor de meest materiële aannames tot en met inbegrip van het niveau van het wettelijke bestuursorgaan.

Richtsnoer 18 – Communicatie en onzekerheid bij vaststelling van aannames

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat bij de processen voor aannames, en met name voor het gebruik van deskundig advies bij het vaststellen van dergelijke

aannames, getracht wordt het risico op misverstanden of miscommunicatie tussen verschillende functies betrokken bij dergelijke aannames te beperken.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet zorgen voor een formeel en gedocumenteerd feedbackproces tussen de verstrekkers en gebruikers van materieel deskundig advies en de daaruit voortvloeiende aannames.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet zorgen voor transparantie met betrekking tot de onzekerheid van de aannames en de bijbehorende variatie in de definitieve resultaten.

Richtsnoer 19 – Documentatie van de vaststelling van aannames

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet het proces voor de vaststelling van aannames, en met name het gebruik van deskundig advies, transparant documenteren.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in de documentatie de resulterende aannames en hun materialiteit, de betrokken deskundigen, het voorgenomen gebruik en de geldigheidsduur opnemen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de achterliggende redenen voor de opinie toevoegen – waaronder de gebruikte informatiebronnen – en wel op een zodanig gedetailleerde wijze dat de aannames, het proces en de criteria voor de selectie van de aannames en het terzijde schuiven van de overige alternatieven transparant zijn.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat gebruikers van materiële aannames duidelijke en uitvoerige schriftelijke informatie over deze aannames krijgen.

Richtsnoer 20 – Validering van de vaststelling van aannames

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat het proces voor de selectie van de aannames en het gebruik van deskundig advies gevalideerd is.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat het proces en de instrumenten voor het valideren van de aannames en met name het gebruik van deskundig advies worden gedocumenteerd.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de wijzigingen van materiële aannames ten gevolge van nieuwe informatie bijhouden en deze veranderingen en afwijkingen van materiële aannames analyseren en toelichten.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet, indien haalbaar en passend, valideringsinstrumenten zoals stress- of gevoeligheidstests gebruiken.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de gekozen aannames evalueren op basis van onafhankelijke interne of externe expertise.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet omstandigheden detecteren waarin de aannames als onjuist zouden worden beschouwd.

Hoofdstuk 5: Methodologische consistentie

Richtsnoer 21 – Controlepunten voor de consistentie

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet zorgen voor consistentie tussen de methoden die gebruikt worden voor de berekening van de kansverdelingsprognose en de methoden voor de waardering van de activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de consistentie controleren in de volgende stappen van de berekening van de kansverdelingsprognose, in zoverre ze relevant zijn voor de te beoordelen modelcomponent:

- a) de consistentie in de overgang van de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden naar het interne model voor de berekening van de solvabiliteitskapitaalvereisten;
- b) de consistentie tussen de waardering van activa en passiva in het interne model op de waarderingsdatum en de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden;
- c) de consistentie tussen enerzijds de prognose van de risicofactoren en hun impact op de verwachte monetaire waarden, en anderzijds de aannames voor deze risicofactoren gebruikt voor de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden;
- d) de consistentie tussen de herwaardering van activa en passiva aan het einde van de periode en de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden.

Richtsnoer 22 – Consistentieaspecten

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet bij de beoordeling van de consistentie ten minste rekening houden met de volgende aspecten:

- a) de consistentie van de actuariële en statistische technieken die worden toegepast bij de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden en bij de berekening van de kansverdelingsprognose;
- b) de consistentie van de gegevens en parameters die worden gebruikt als input voor de desbetreffende berekeningen;
- c) de consistentie van de aannames waarop de desbetreffende berekeningen gebaseerd zijn, in het bijzonder aannames over de contractuele opties en financiële garanties, over toekomstige beheeractiviteiten en over verwachte toekomstige discretionaire uitkeringen.

Richtsnoer 23 – Consistentiebeoordeling

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming dient periodieke consistentiebeoordelingen op kwantitatieve basis uit te voeren, wanneer mogelijk en wanneer dat in verhouding staat tot het beoogde doel.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet bij de consistentiebeoordeling:

- a) elke afwijking tussen de berekening van de kansverdelingsprognose en de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden identificeren en documenteren;
- b) zowel het afzonderlijke als het gecombineerde effect van de afwijkingen beoordelen;
- c) rechtvaardigen dat de afwijkingen niet zullen resulteren in een inconsistentie tussen de berekening van de kansverdelingsprognose en de waardering van activa en passiva in de balans voor solvabiliteitsdoeleinden.

Hoofdstuk 6: Kansverdelingsprognose

Richtsnoer 24 – Kennis van het risicoprofiel

Om ervoor te zorgen dat de reeks van gebeurtenissen inzake de kansverdelingsprognose volledig is, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming processen instellen waarmee ze een toereikende en actuele kennis van haar risicoprofiel kan behouden.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet trachten de kennis te handhaven van de risicofactoren en andere factoren die het gedrag verklaren van de variabele die ten grondslag ligt van de kansverdelingsprognose, zodat de kansverdelingsprognose alle relevante kenmerken van haar risicoprofiel kan weergeven.

Richtsnoer 25 – Rijkdom van de kansverdelingsprognose

Bij de beoordeling van de geschiktheid van de actuariële en statistische technieken gebruikt om de kansverdelingsprognose te berekenen [artikel 229 van de Verordening 2015/35], moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming het vermogen van de technieken ter verwerking van de kennis van het risicoprofiel als belangrijk criterium beschouwen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet technieken kiezen die een kansverdelingsprognose genereren die rijk genoeg is om overeenkomstig artikel 229, onder e), van de Verordening 2015/35 alle relevante kenmerken van haar risicoprofiel te bevatten en overeenkomstig artikel 226 van de Verordening 2015/35 de besluitvorming te ondersteunen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming dient, volgens artikel 229, onder g), van de Verordening 2015/35 en in het kader van deze methodologische beoordeling, de betrouwbaarheid in aanmerking te nemen van de ongunstige kwantielen, gebaseerd op de kansverdelingsprognose.

Richtsnoer 26 – Beoordeling van de rijkdom van de kansverdelingsprognose

Om een beeld te vormen volgens richtsnoer 25, zal de Bank, ten minste, rekening houden met:

- a) het risicoprofiel van de onderneming en in welke mate dit wordt weerspiegeld door de kansverdelingsprognose;
- b) de huidige stand van zaken in de actuariële wetenschap en in de vaste marktpraktijk overeenkomstig artikel 229, onder a), van de Verordening 2015/35;
- c) met betrekking tot het niveau van rijkdom van de kansverdelingsprognose, alle maatregelen die de verzekerings- of herverzekeringsonderneming inzet om de naleving te garanderen van elk van de tests en normen van het interne model zoals bepaald in de artikelen 174 tot en met 188 van de Wet;
- d) voor een gegeven risico onder beschouwing, de manier waarop de door de verzekerings- of herverzekeringsonderneming gekozen technieken en bekomen kansverdelingsprognose inwerken op andere risico's in het kader van het interne model met betrekking tot het niveau van rijkdom van de kansverdelingsprognose overeenkomstig artikel 232 van de Verordening 2015/35;
- e) de aard, omvang en complexiteit van het betreffende risico rekening houdend met het proportionaliteitsbeginsel.

Richtsnoer 27 – Verrijking van de kansverdelingsprognose

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de inspanningen voor het genereren van een rijke kansverdelingsprognose geen afbreuk doen aan de betrouwbaarheid van de inschatting van ongunstige kwantielen die voortvloeien uit de kansverdelingsprognose.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat ze in de kansverdelingsprognose geen ongegronde rijkdom introduceert die geen weerspiegeling is van de oorspronkelijke kennis van haar risicoprofiel (zie ook richtsnoer 24).

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de methode die werd gevolgd voor de verrijking van de kansverdelingsprognose voldoet aan de statistische kwaliteitsnormen voor methoden, aannames en gegevens overeenkomstig de artikelen 229, 230 en 231 van de Verordening 2015/35. Wanneer bij deze technieken deskundig advies wordt gebruikt, moet de onderneming rekening houden met de relevante richtsnoeren inzake vaststelling van aannames en deskundig advies.

Hoofdstuk 7: Kalibratie – benaderingen

Richtsnoer 28 – Kennis van benaderingen onder extreme verliesomstandigheden

Wanneer een onderneming benaderingen gebruikt in plaats van rechtstreeks gebruik te maken van de referentierisicomaatstaf, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming de betrouwbaarheid van de output van deze benaderingen in de tijd en onder extreme verliesomstandigheden, overeenkomstig haar risicoprofiel, op de proef stellen en rechtvaardigen.

In het bijzonder wanneer de verzekerings- of herverzekeringsonderneming gebruikmaakt van analytische gesloten formules om haar kapitaalvereiste te herijken van de interne risicomaatstaf naar de referentierisicomaatstaf, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming aantonen dat de aannames waarop de formules gebaseerd zijn, realistisch zijn en ook onder extreme verliesomstandigheden gelden.

Richtsnoer 29 – Gebruik van een andere onderliggende variabele

Als de verzekerings- of herverzekeringsonderneming ter afleiding van de waarde van het kernvermogen voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste gebruikmaakt van de variatie van een onderliggende variabele die verschilt van het kernvermogen, moet zij aantonen dat:

- a) zij het verschil kan verklaren tussen het kernvermogen en de onderliggende variabele op het moment $t=0$;
- b) zij het verschil begrijpt tussen het kernvermogen en de onderliggende variabele in iedere situatie tot aan en met inbegrip van het moment $t=1$, en met name onder extreme verliesomstandigheden, in overeenstemming met het risicoprofiel van de onderneming.

Richtsnoer 30 – Beheersmaatregelen in geval van een periode van meer dan één jaar

Als de verzekerings- of herverzekeringsonderneming in haar interne model voor een periode van meer dan één jaar kiest, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming beheersmaatregelen in aanmerking nemen voor de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste, en moet zij ervoor zorgen dat dergelijke beheersmaatregelen invloed hebben op de balans voor solvabiliteitsdoeleinden tussen de momenten $t=0$ en $t=1$.

Hoofdstuk 8: Toeschrijving van winsten en verliezen

Richtsnoer 31 – Definitie van winsten en verliezen

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet winsten en verliezen beschouwen als veranderingen, gedurende de betreffende periode, in:

- a) het kernvermogen; of
- b) andere monetaire bedragen die in het interne model gebruikt worden om veranderingen in het kernvermogen te bepalen, zoals de feitelijke verandering in economische kapitaalbronnen.

Daartoe moeten in de toeschrijving van winsten en verliezen bewegingen worden uitgesloten die zijn toe te schrijven aan het aantrekken van aanvullend kernvermogen, de terugbetaling of de aflossing van het kernvermogen en de verdeling van het kernvermogen.

Wanneer in het interne model gebruikgemaakt wordt van een variabele die niet het kernvermogen is, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming deze variabele gebruiken voor de toeschrijving van winsten en verliezen.

De onderneming moet via de toeschrijving van de winsten en verliezen duidelijk maken hoe veranderingen in de risicofactoren verband houden met de beweging in de onderliggende variabele van de kansverdelingsprognose.

Hoofdstuk 9: Validering

Richtsnoer 32 – Valideringsbeleid en valideringsverslag

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet een schriftelijk valideringsbeleid vaststellen, uitvoeren en handhaven waarin minstens het volgende gespecificeerd wordt:

- a) de processen en methodes om het interne model te valideren en de doelstellingen ervan;
- b) de frequentie van de gewone validering voor elk deel van het interne model en de omstandigheden die aanleiding geven tot een bijkomende validering;
- c) de personen die verantwoordelijk zijn voor elke valideringstaak; en

- d) de procedure die moet worden gevolgd indien tijdens het modelvalideringsproces problemen worden geconstateerd met betrekking tot de betrouwbaarheid van het interne model, evenals het besluitvormingsproces om deze problemen te ondervangen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in een valideringsverslag de resultaten van de validering, evenals de conclusies en gevolgen die uit de analyse van de validering voortvloeien, documenteren.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in de validering een verwijzing naar de valideringsgegevensbestanden zoals vermeld in richtsnoer 42 opnemen, alsook de goedkeuring van de belangrijkste deelnemers in het proces.

Richtsnoer 33 – Toepassingsgebied en doel van het valideringsproces

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet bij de vaststelling van het doel van de validering duidelijk het specifieke doel van de validering voor elk deel van het interne model opnemen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve aspecten van het interne model binnen het toepassingsgebied van de validering dekken.

Bij het in aanmerking nemen van het toepassingsgebied van de validering moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming naast de validering van de verschillende onderdelen van het interne model, de validering in zijn geheel en met name de deugdelijkheid van de berekende kansverdelingsprognose in aanmerking nemen om te waarborgen dat de omvang van het wettelijk voorgeschreven kapitaal niet materieel verkeerd wordt weergegeven.

Richtsnoer 34 – Materialiteit in validering

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de materialiteit van het gevalideerde gedeelte van het interne model in aanmerking nemen, wanneer gebruikgemaakt wordt van de materialiteit om te beslissen over de intensiteit van de valideringsactiviteiten.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de materialiteit van de delen van het interne model niet alleen afzonderlijk in aanmerking nemen maar ook in combinatie, wanneer zij beslist over hoe deze op passende wijze moeten worden gevalideerd.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de gevoeligheidstests in aanmerking nemen bij het bepalen van de materialiteit in het kader van de validering.

Richtsnoer 35 – Kwaliteit van het valideringsproces

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet alle gekende beperkingen van het huidige valideringsproces documenteren.

Indien er sprake is van beperkingen bij de validering van onderdelen die onder het valideringsproces vallen, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming zich daarvan bewust zijn en deze beperkingen documenteren.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat in de beoordeling van de kwaliteit van het valideringsproces uitdrukkelijk gemeld wordt onder welke omstandigheden de validering niet effectief is geweest.

Richtsnoer 36 – Governance van het valideringsproces

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet een passende governance instellen voor de communicatie en interne rapportage van de resultaten van de verrichte valideringen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet intern een algemene opinie vormen en meedelen op basis van de bevindingen van het valideringsproces.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet vooraf criteria vaststellen om te bepalen of de resultaten van de validering, of een deel ervan, binnen de onderneming geëscaleerd moeten.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet dit proces van escalatie duidelijk omschrijven, zodat het valideringsproces onafhankelijk van de ontwikkeling en werking van het interne model blijft.

Richtsnoer 37 – Rollen in het valideringsproces

Indien andere partijen dan de Risk managementfunctie specifieke taken in het valideringsproces uitvoeren, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming ervoor zorgen dat de Risk managementfunctie voldoet aan de overkoepelende verantwoordelijkheid als bedoeld in artikelen 85 tot 90 van de Wet en artikel 269, lid 2, onder a), van de Verordening 2015/35, waaronder de verantwoordelijkheid voor de voltooiing van de verschillende taken binnen het valideringsproces.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de rol van elke in het valideringsproces gedefinieerde partij formeel toelichten.

Richtsnoer 38 – Onafhankelijkheid van het valideringsproces

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet aantonen dat haar risicobeheersfunctie ervoor zorgt dat het valideringsproces onafhankelijk van de ontwikkeling en werking van het interne model gebeurt, zodat er een objectieve toetsing is van het model. De risicobeheersfunctie van de onderneming moet ervoor zorgen dat de valideringstaken zo worden vastgelegd en uitgevoerd dat de onafhankelijkheid van het valideringsproces wordt gecreëerd en gehandhaafd zoals vastgesteld in artikel 241, lid 2, van de Verordening 2015/35.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet beslissen welke partijen de taken in verband met het valideringsproces mee uitvoeren, rekening houdend met de aard, de omvang en de complexiteit van de risico's die deze onderneming ondervindt, de functie en de vaardigheden van de mensen die hierbij betrokken moeten worden, en hoe daarmee de onafhankelijkheid van het valideringsproces wordt gegarandeerd.

Richtsnoer 39 – Specificiteit van de validering van interne modellen van groepen overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet

De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen die zijn opgenomen in de aanvraag om voor de berekening van hun solvabiliteitskapitaalvereiste gebruik te mogen maken van het interne model van de groep overeenkomstig artikelen 374 en 375 van de Wet, moeten één valideringsbeleid bepalen dat het valideringsproces zowel op groepsniveau als op het niveau van de afzonderlijke ondernemingen omvat.

De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen moeten het valideringsproces van het interne model ontwerpen voor de berekening van zowel het geconsolideerde solvabiliteitskapitaalvereiste van de groep als het solvabiliteitskapitaalvereiste van de verbonden ondernemingen die zijn opgenomen in de aanvraag tot het gebruik van een intern model van de groep. De deelnemende onderneming en de verbonden ondernemingen moeten dit element uitdrukkelijk in het valideringsbeleid vermelden dat wordt vastgesteld voor het interne model van de groep.

Richtsnoer 40 – Toepassing van valideringsinstrumenten

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet overwegen om kwantitatieve of kwalitatieve valideringsinstrumenten te gebruiken buiten die welke bedoeld zijn in artikel 242 van de Verordening 2015/35.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de valideringsinstrumenten die ze gebruikt begrijpen en moet de geschikte valideringsinstrumenten kiezen om een doeltreffend valideringsproces te waarborgen. De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ten minste de volgende kenmerken in aanmerking nemen bij de keuze van de valideringsinstrumenten:

- a) kenmerken en beperkingen van de valideringsinstrumenten;
- b) aard: kwalitatieve valideringsinstrumenten, kwantitatieve valideringsinstrumenten of een combinatie van beide;
- c) vereiste kennis: de kennis waarover personen moeten beschikken die de validering uitvoeren;

- d) vereiste informatie: mogelijke beperkingen aan de hoeveelheid of het soort informatie dat beschikbaar is voor een externe versus een interne validering;
- e) valideringscyclus: valideringsinstrumenten die relevant zijn om elke essentiële aanname die in de verschillende stadia van het interne model – van de ontwikkeling

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in het valideringsverslag aangeven welke delen van het interne model door welke valideringsinstrumenten worden gevalideerd en waarom deze valideringsinstrumenten geschikt zijn voor het betreffende doel, door minstens het volgende te beschrijven:

- a) de materialiteit van het gevalideerde deel van het model;
- b) het niveau waarop het instrument wordt toegepast, variërend van individuele risico's, modelleringsblokken, portefeuilles en bedrijfsonderdelen tot geaggregeerde resultaten;
- c) het doel van deze valideringstaak;
- d) de verwachte resultaten van de validering.

Richtsnoer 41 – Stresstests en scenarioanalyse

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet stresstests en scenario-analyses gebruiken voor de validering van het interne model.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de gebruikte stresstests en scenarioanalyses de relevante risico's dekken en dat ze in de loop der tijd worden gecontroleerd.

Richtsnoer 42 – Valideringsgegevensbestanden

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de geselecteerde gegevens en het deskundig advies die in het valideringsproces worden gebruikt, haar daadwerkelijk in staat stellen het interne model te valideren in uiteenlopende omstandigheden die zich in het verleden hebben voorgedaan of die in de toekomst zouden kunnen voorkomen.

Hoofdstuk 10: Documentatie

Richtsnoer 43 – Controleprocedures voor documentatie

Om een voortdurende documentatiekwaliteit te kunnen waarborgen in overeenstemming met artikel 243, lid 3, van de Verordening 2015/35, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming ten minste het volgende hebben ingesteld:

- a) een effectieve controleprocedure voor de documentatie van het interne model;
- b) een versiecontroleprocedure voor de documentatie van het interne model;
- c) een duidelijk referentiesysteem voor de documentatie van het interne model, dat moet worden gebruikt in een documenteninventaris overeenkomstig artikel 244, onder a), van de Verordening 2015/35.

Richtsnoer 44 – Documentatie van methoden

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet documentatie verstrekken die gedetailleerd genoeg is om een grondig begrip aan te tonen van de methoden en technieken die in het interne model worden gebruikt, waaronder ten minste:

- a) de onderliggende aannames;
- b) de toepasselijkheid van deze aannames, gelet op het risicoprofiel van de onderneming;
- c) tekortkomingen van de methode of techniek.

Bij het documenteren van de theorie, de aannames en de wiskundige en empirische grondslagen van de in het interne model gebruikte methoden overeenkomstig artikel 187, lid 3, van de Wet, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming de materiële stappen van de ontwikkeling van de methode vermelden, indien beschikbaar, evenals alle andere methoden die in aanmerking werden genomen maar later niet door de verzekerings- of herverzekeringsonderneming werden gebruikt.

Richtsnoer 45 – Omstandigheden waaronder het interne model niet doeltreffend werkt

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in haar documentatie een algemene samenvatting van de materiële tekortkomingen van het interne model opnemen, samengebracht in één document, waarin ten minste de in artikel 245 van de Verordening 2015/35 vermelde aspecten voorkomen.

Richtsnoer 46 – Geschiktheid van documentatie voor de doelgroep

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet overwegen om een documentatie van het interne model te hebben die bestaat uit meer dan een documentatieniveau voor het interne model, op grond van de verschillende toepassingen en doelgroepen.

Richtsnoer 47 – Gebruiksaanwijzingen of procesbeschrijvingen

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet, als onderdeel van de documentatie van het interne model, gebruiksaanwijzingen of procesbeschrijvingen voor de werking van het interne model hebben, die voldoende gedetailleerd zijn om een onafhankelijke deskundige derde in staat te stellen het interne model toe te passen en uit te voeren.

Richtsnoer 48 – Documentatie van de output van het model

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet, als onderdeel van de documentatie van het interne model, de output van het model die relevant is om te voldoen aan de vereisten van artikel 174 van de Wet bewaren.

Richtsnoer 49 – Documentatie van de software en modelleringsplatforms

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet in haar documentatie informatie over de software, modelleringsplatforms en hardwaresystemen die in het interne model gebruikt worden opnemen.

Wanneer software, modelleringsplatforms en hardwaresystemen gebruikt worden, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming in de documentatie voldoende informatie voorzien om het gebruik ervan te kunnen beoordelen en rechtvaardigen, en de toezichthoudende autoriteiten in staat te stellen te oordelen of ze geschikt zijn.

Hoofdstuk 11: Externe modellen en gegevens

Richtsnoer 50 – Externe gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet, gelet op de aard van externe gegevens, kunnen aantonen dat er een passend niveau van inzicht is in de specifieke kenmerken van de externe gegevens die in het interne model worden gebruikt, waaronder alle materiële transformaties, herschalingen, seizoensinvloeden en andere bewerkingen die inherent zijn aan externe gegevens.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet met name ten minste:

- a) de kenmerken en beperkingen of andere bijzondere kenmerken van de externe gegevens begrijpen;
- b) processen ontwikkelen voor het vaststellen van ontbrekende externe gegevens en andere beperkingen;
- c) de benaderingen en verwerking voor ontbrekende of onbetrouwbare externe gegevens begrijpen;
- d) processen ontwikkelen om tijdige consistentiecontroles uit te voeren, waaronder vergelijkingen met andere relevante bronnen, voor zover gegevens redelijkerwijs beschikbaar zijn.

Richtsnoer 51 – Inzicht in het externe model

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet kunnen aantonen dat alle partijen die bij het gebruik van het externe model betrokken zijn, een toereikend inzicht hebben in de onderdelen van het externe model die relevant voor hen zijn, waaronder aannames en technische en operationele aspecten.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet bijzondere aandacht schenken aan de aspecten van het externe model die relevanter zijn voor haar risicoprofiel.

Richtsnoer 52 – Herziening van de keuze van het externe model en de externe gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet haar rechtvaardiging voor de selectie van een bepaald extern model of bepaalde externe gegevens periodiek herzien.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat ze niet te afhankelijk is van één leverancier en moet plannen beschikbaar hebben om de gevolgen van storingen bij leveranciers te kunnen opvangen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet aandacht besteden aan updates van het externe model of de externe gegevens, waardoor de onderneming haar risico's beter kan beoordelen.

Richtsnoer 53 – Integratie van externe modellen in de structuur van het interne model

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet kunnen aantonen dat de benadering om het externe model in de structuur van het interne model te integreren passend is, met inbegrip van de door de onderneming geselecteerde technieken, gegevens, parameters en aannames en de output van het externe model.

Richtsnoer 54 – Validering in het kader van externe modellen en gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet de aspecten van het externe model die relevant zijn voor haar risicoprofiel, en het proces voor integratie van het externe model en de externe gegevens in haar eigen processen en interne model, zelf valideren.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming dient de geschiktheid van de selectie of de niet-selectie van functies of opties die beschikbaar zijn voor het externe model, te beoordelen.

Als onderdeel van de validering moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming de juiste informatie en met name de door de leverancier of andere derde partij uitgevoerde analyse in aanmerking nemen, en er daarbij ten minste voor zorgen dat:

- a) de onafhankelijkheid van de validering niet in het gedrang komt;
- b) een en ander consistent is met het valideringsproces dat de verzekerings- of herverzekeringsonderneming hanteert, en duidelijk is vastgelegd in het valideringsbeleid;
- c) er rekening gehouden wordt met impliciete of expliciete vooringenomenheid in de door de leverancier of andere derde partij uitgevoerde analyse.

Richtsnoer 55 – Documentatie in het kader van externe modellen en gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet ervoor zorgen dat de documentatie van externe modellen en gegevens voldoet aan de documentatienormen.

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet documentatie aanmaken over ten minste het volgende:

- a) de aspecten van het externe model en de externe gegevens die relevant zijn voor haar risicoprofiel;
- b) de integratie van het externe model of de externe gegevens in haar eigen procedures en interne model;
- c) de integratie van de gegevens, met name de inputs voor het externe model of de outputs van het externe model, in haar eigen procedures en interne model;
- d) de externe gegevens die in het interne model worden gebruikt, en de bron en het gebruik ervan.

Indien een verzekerings- of herverzekeringsonderneming, als onderdeel van haar eigen documentatie, gebruikmaakt van de documentatie die aangemaakt wordt door de leveranciers en dienstverleners, moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming ervoor zorgen dat er geen gevaar ontstaat dat ze niet meer zal voldoen aan de documentatienormen.

Richtsnoer 56 – Verantwoordelijkheid van de onderneming bij externe modellen en gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming moet verantwoordelijk blijven voor de uitvoering van haar verplichtingen met betrekking tot haar interne model en voor de rol van het externe model of de externe gegevens in het interne model en eventuele andere vereisten.

Richtsnoer 57 – Rol van de dienstverleners bij het gebruik van externe modellen en gegevens

De verzekerings- of herverzekeringsonderneming dient een uitbestedingsovereenkomst op te maken wanneer zij ervoor kiest om niet rechtstreeks met het externe model te werken.

Op dezelfde manier dient de verzekerings- of herverzekeringsonderneming een uitbestedingsovereenkomst op te maken wanneer ze ervoor kiest om een dienstverlener de opdracht te geven een aantal taken met betrekking tot de externe gegevens uit te voeren.

Bij het opmaken van een uitbestedingsovereenkomst moet de verzekerings- of herverzekeringsonderneming voldoen aan de eisen van artikel 92 van de Wet en artikel 274 van de Verordening 2015/35.

Een kopie van deze circulaire wordt aan de commissaris(sen), erkend(e) revisor(en) van uw instelling gericht.

Hoogachtend

Jan Smets
Gouverneur